

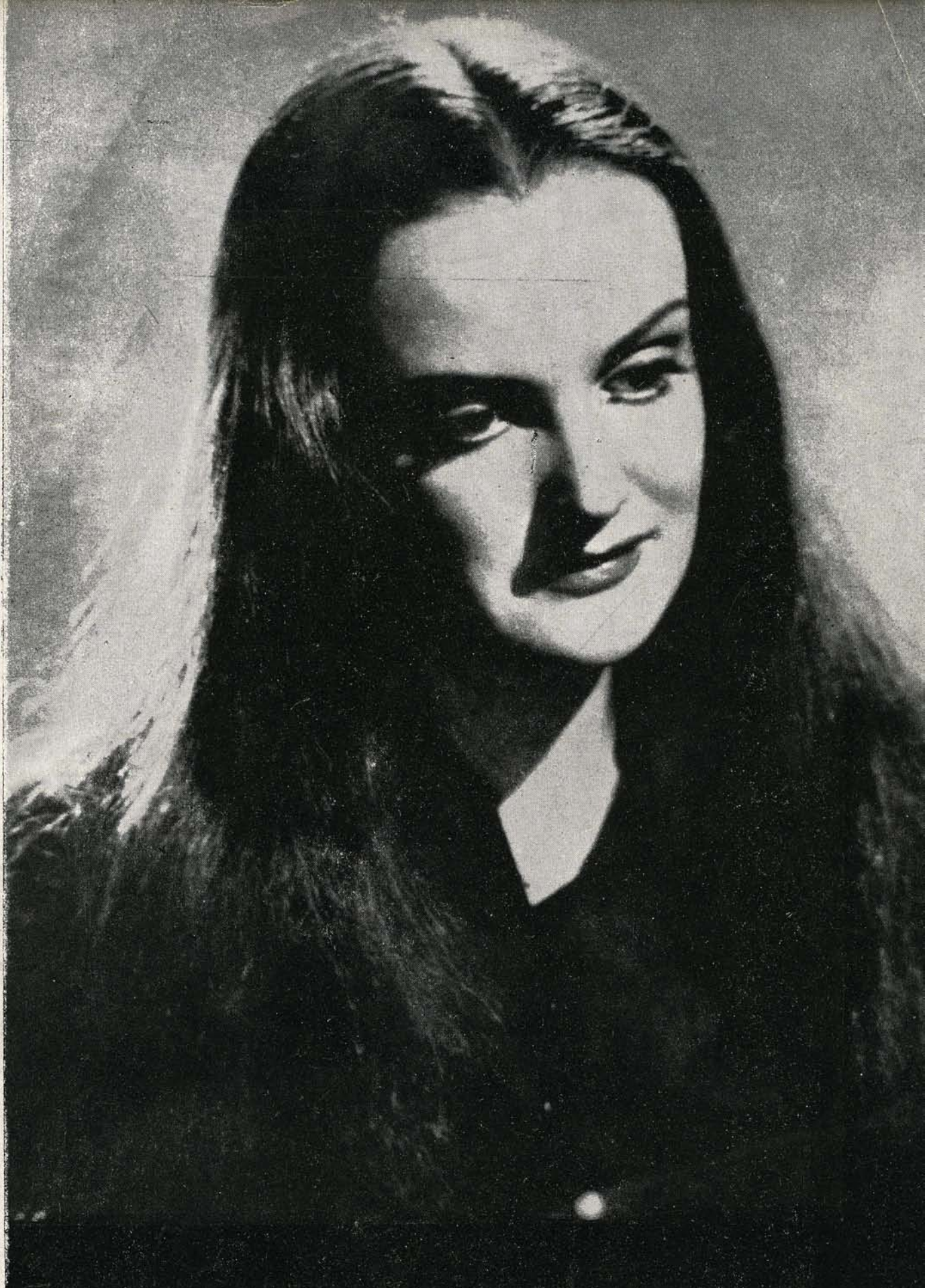
Budapest,
1943.
nov. 24

V. évf.
47. sz.

Egyes
szám ára:
70 fill.

M
A
C
S
C
A
R
R
A
T
T
F
I
L
M

SZERKESZTI
DE MATOLAY
K. CÉGA

TOLNAY KLÁRI

a „Rákóczi nótája” című film női főszereplője

Játssza: Deák, Átrium

Rendezte: Daróczy

Forgalombahozza: Hunnic

Rákóczy nótája

A 15 éves Hunnia jubiláris filmje nagy sikert aratott a kassai díszbemutatón

MAGYAR film

SZERKESZTI Szatolay K. Géza

FILMKAMARAI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Tel.: 420-796, 426-576. Postatakarékp. csekkasz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

V. ÉVFOLYAM 47. SZÁM — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN — BUDAPEST, 1943. NOVEMBER HÓ 24

Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter a magyar film helyzetéről mondott képviselőházi beszéde

Az állami költségvetés tárgyalása során, egyes tárcaik költségeloirányzatának vitájában többször szóba került a magyar filmgyártás ügye, illetve a magyar filmek színvonalának jelenlegi állása, egyáltalában minden olyan fontos kérdés, amely összefüggésben van valamelyes formában a magyar filmmel. Úgy a kormánypárt, mint az ellenzéki pártok vezérszónokainak felszólalásában — ha azok érintették a magyar filmügyeket — nyilvánvalóvá lett, hogy filmgyártásunk, hála Istennek, túlnőtt egy társadalmi réteg, vagy a szakma embereinek érdeklődési körén. A magyar film minden részletében egyaránt érdekli a falut, mint a várost, úgy a tisztviselőtársadalmat; mint a gyári negyedek munkásosztályát.

Örömmel könyvelhetjük el, hogy a magyar film nemzetnevelő erejét és értékét nem divalból, hanem maradandóan elismerte ennek az országnak minden rendű és rangú polgára. És még öröndetesebb az a körülmény, hogy az ország közvéleményét méltán képviselő törvényhozók a felszólalásaikban a magyar film fájának már eddig is szépen terebélyesedő lombját még nagyobbá és dúsabbá kívánják tenni. Bírálataikat, ha itt-ott kemény is volt az, a jóakarát vezette.

T. Ház! Szükségesnek érzem, hogy — bár a mai vitában erről talán nem is esett szó — néhány mondattal kitérjek a magyar mozgófényképgyártás ügyére is és itt két körülményre legyen szabad felhívnom a t. Ház figyelmét. Az első a következő: Azok, akik arra hivatkoznak, hogy mennyivel jobbak a Magyarországon bemutatásra kerülő külföldi játékfilmek a magyar játékfilmek nem sikerült darabjainál, elfeledkeznek arról, hogy Magyarországon

nem mutatnak be minden külföldön készült filmet. Nem fellevés, hanem kétségbe nem vonható tény, hogy az idegen államok filmprodukciónak külföldre, tehát Magyarországra is csak a jobb, illetve az átlagon felüli filmot exportálják. A külföldi filmgyártóknak éppúgy vannak rosszabbul, sőt egészen rosszul sikerült alkotásaik, mint a magyar filmgyártásnak. Ezek azonban külföldre s így Magyarországra sem jutnak el. Hibás tehát az összehasonlí-

A Magyar Film, az általános érdekre való tekintettel, valamint a számtalan kérdésnek eleget téve, amely a szakma tagjainak részéről nyilvánult meg, közölni fogja a filmkérdést illető összes hozzászólásokat. Így, maguk a gyártók is és más szakemberek teljes áttekintést nyerhetnek arról a képről, amely a képviselőházban a magyar film gyártásának problémája köré kirajzolódott.

A jelen számunkban szóról-szóra közöljük — és ezzel a közleménnyel nyitjuk meg ezen cikksorozatunkat — Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter hatalmas költségvetési beszédéből azt a részt, amelyben a magyar film kérdés-csoportját tárgyalta. A kultuszminiszter, mint aki a legilletékesebb és legmagasabb fórum a magyar filmmel kapcsolatos összes ügyekben, valósággal tükörképet adott a mai magyar filmgyártás helyzetéről és nem felejtkezett el megjelölni azt az utat, amelyen filmgyártásunk kell, hogy a jövőben haladjon.

Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter emlékezetes beszédét november 17-én mondotta el a képviselőház minden oldalán megnyilvánult nagy érdeklődés közepette. A beszéd filmvonalozású része így kezdődik:

tási alap akkor, amikor a bírálók nem a rossz magyar filmet hasonlítják össze a rossz külföldi filmmel, hanem a rossz magyar filmet a jó, vagy legalábbis jobbminőségű külföldi filmmel.

Ne higgye senki, t. Ház, hogy amikor ezt megállapítom, ezzel a magyar filmek színvonalát kívánom védeni, de mégis szükségesnek érzem, hogy a túlzott kritikát iparkodjam a tárgyilagosság felé vezetni. Kétségtelen, hogy Magyarországon szép számban gyártanak

rossz filmet, éppúgy, mint a világ minden tájkám s valóban mindent el kell követnünk, hogy a rossz filmek százalékaránya ne lengjen túl a gyártás mennyiségében.

T. Ház! A másik körülmény, amelyre a bírálókat figyelmeztetni szeretném az, hogy amikor a filmgyártás terén állandóan állami beavatkozást és irányítást követelnek, elfeledkeznek arról, hogy az állami irányításnak és beavatkozásnak első feltétele, vagy ha talán nem is első, de kétségtől a legelső közötti lévő feltétele, amint az különben külföldön is megvan, az állam részéről megnyilvánuló anyagi támogatás. Ez pedig Magyarországon egyelőre még hiányzik, illetőleg még csak igen kis mértékben van meg. Padányi Gulyás Jenő barátom ennek a kérdésnek igen alapos ismerője és azt hiszem, hogy ezekben a fejtegetésekben egyetért velem.

Ha valaki nálunk minőségi filmet kíván gyártani, az államnak nincs módjában vállalni azokat a terheket, amelyeket a film gyártója kockázlat. A tőke pedig, sajnos, akár zsidó, akár keresztény tőke, mindig óvatos, szeret kitaposott ösvényeken járni. Magam is mélyen elítélem azonban azt, hogy a magyar filmgyártás igen ritkán keresi az új utakat és inkább halad a neki jól be-

vált utakon, még akkor is, ha ezek az utak porosak és méltatlanok.

Az Országos Nemzeti Filmbizottság sem nem tanácsadó, sem nem kényesítő szerv. Ez a bizottság csak megakadályozhatja olyan forgatókönyvek elkészítését, amelyeket a bizottságban képviselt minisztériumok akár művészi, akár egyéb okból nem tartanak megfelelőnek. És ne feledkezzünk meg arról se, t. Ház, hogy a forgatókönyv még nem film, mert a színészek játéka és elsősorban a rendezés és a filmnek a kiállítása gyönyörűbb forgatókönyvből is produkálhat jó filmet és a legjobb forgatókönyvből is csinálhat sajnálatosan rossz filmet.

A kész filmek cenzuráját végző Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság pedig nem művészeti fórum, amely az eléje kerülő filmeket művészileg értékeli és nívóflansági alapon visszadobja, hanem rendészeti hatóság.

Amikor mindezt szükségesnek tartottam itt a legnagyobb nyilvánosság előtt elmondani, nem hallgathatom el, hogy magam is szükségesnek vallom a magyar filmgyártás színvonalának emelését, különösen a feldolgozandó filmtémák alapos megrostálását, változatosabbá tételét és az elavult alantás utakkal való szakítást.

Ismétlem azonban, hogy a nagyobb

beavatkozáshoz az állam anyagi támogatása lenne szükséges, mert amíg a gyártó azt mondhatja, hogy a legnagyobb kasszasiker éppen a legművésziellenebb színvonalú és léha erkölcsű filmeknek van, a csupán plátói támogatás a filmgyártás terén mutatkozó üzleti irányzatot egymagában nem változtatja meg.

Ahhoz, hogy az igazán művészi és jó magyar film is biztosítson kasszasikert, a mozilátogató tömeg kulturális nívóját és érdeklődési körét kell emelnünk és bővítenünk, mert ma, sajnos, még az a helyzet, hogy nem az a szép film, ami érdek nélkül tetszik, hanem az, amelytől a tömeg elfordul. Itt is fontos feladat vár a népművelésre, amelynek kötelessége gondoskodni arról, hogy a mozilátogató tömeg körében is megfelelő népszerűséget biztosítson a jó magyar filmnek. Szükségesnek látom a magyar film művészi és technikai szemlélyete utánpótlásának megoldását és evégből a Filmakadémia megvalósítását.

A kultuszminiszter szavait sokszor szakította félbe a képviselők hangos helyeslése, különösen akkor, amikor a színvonal emelését hangoztatta. Ugyancsak nagy tetszéssel vette tudomásul a Ház a Filmakadémia létesítésének gondolatát, tervét.

Ezután Szinyei-Merse Jenő kultúrpolitikájának más kérdéseire tért át.

MIT HOL JÁTSZANAK BUDAPESTEN?

A 28-as	Bethlen, Mesevár	Hegyek lánya	Eva
A pék felesége	Nyugat	Inkognitó	Erzsébet
Aranypáva	Nemzeti Apolló, Szittya	Jud Süss	Vitéz
Az éjszaka lánya	Hunnia, Kristály, Maros, Palota, Pluto, Ráday, Ugocsa	Kadétszerelem	Alkotás
Bajtársak	Budai Apolló	Kettesben	Kamara
Behajtani tilos	Népszínház	Kivirul az öreg szív	Corvin, Rádus
Botrány	Kaszinó	Lezárt ajkak	Korona, Turán
Csavargók	Barláng	Magyar kívánsághangverseny	Pest
Dankó Pista	Hazám	Majd a gyerekek	Uránia
Egér a palotában	Beleznay	Münchhausen	Capitol, Csaba, Duna, Ujbuda
Egy bolond százat csinál	Adria, Baross, Béke, Diadal, Glória Homeros, Ipoly, Józsefvárosi, Körönd, Nép, Ósbuda, Petőfi, Szivárvány, Tinódi, Toldi, Zuglói Fórum	Nagymama	Tátra
Ejjeli zene	Déliab	Örvény	Rákóczi
Félnapos boldogság	Pátria	Rákóczi nótája	Atrium, Deák
Férfiak, nők, kémek	Turul	Régi keringő	Olthon
Fruska	Korzó	Régi nyár	Andrássy
Gróf Monte Cristo	Nap	Sárga rózsa	Anna
Házassággal kezdődik		Sammelweis	Tisza
		Valakül szeretni kell	Belvárosi
		Valborg-éji kaland	Székely
		Vihar Kemenespusztán	Attila
		Zenélő malom	Omnia, Scala

Az európai kultúrfilmgyártásban is harmadik helyet foglalja el Magyarország

Legutóbbi számunkban ismertettük a Nemzetközi Filmkamara kimutatását az európai országok 1942. évi játékfilm-
produktumáról. A Kamara hivatalos lapja, az *Interfilm*, egy másik számában az 1942. évben gyártott kultúrfilmekről nyújt összefoglalást, európai viszonylatban.

Magyarország, mint ez a kimutatásból is megállapítható, ezen a téren is a harmadik helyet foglalja el Német- és Olaszország után. Az egyes országok között, az *Interfilm* adatai alapján, a következőképpen oszlik meg az 1942. évi kultúrfilm gyártás: *Belgium* 19, *Dánia* 23, *Németország* 121, *Olaszország* 77, *Hollandia* 5 és *Magyarország* 36 film.

A kimutatás a filmeket tartalmilag csoportosítja, így katonai és sport, természettudományi, művészeti és szellem-tudományi, gazdasági és technikai, föld- és néprajzi, mese és artista, végül nemzetpolitikai felvilágosító és nevelő vonatkozású kategóriákra. A filmek hossza általában 7–800 méterig terjed, kivételt képez azonban három német kultúrfilm, melyek 2894, 1835 és 1830 méter hosszúak.

Az *Interfilm* kimutatása az 1942. évi magyar kultúrfilmeket az alábbiakban foglalja össze:

Katonai és sportfilmek

Minden kiderül,
Horgász weekend,

Szárnyaló ifjúság,
Tábori muzsikászó,
Donpartfi karácsony,
Képek a leventeéletből.

Természettudomány

a) Allattan
A házinyúlról,
b) Fizika,
Esőcseptől a tengerig.

Művészet és szellem-tudomány

A bélyeg élete,
Hit és művészet.

Gazdaság és technika

Szárnyas kerék,
A rönktől a hegedűig,
Erdélyért.
A magyar selyem.

Föld- és néprajz

Erdély kapuja: Nagyvárad,
Kínéses Kolozsvár,
A magyar falu hétköznapja,
Zenélő tájak,
A Gyilkos-tó,
Székelyföld rejtett kincsei.

Mesejátékok és artista-filmek

Tangóharmonika parádé,
Szerelmes melódiák,
Rosita Serrano énekel,

A chilei csalogány,
Tessék jegyet váltani,
Palócvirág.

Nemzetpolitikai és felvilágosító filmek

Egészségvár,
Gömbös Gyula,
Dolgozik a Zöldkereszt,
Életadó vér,
Kállay miniszterelnök Erdélyben,
Magyarok örök királya,
A rongy,
Új magyar otthonok,
50 éves magyar társadalombiztosítás,
Jó vásár.

MAGYAR
MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE

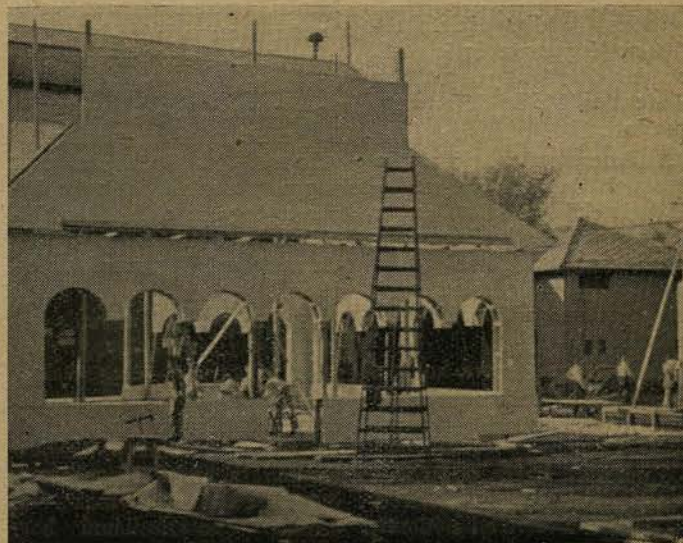
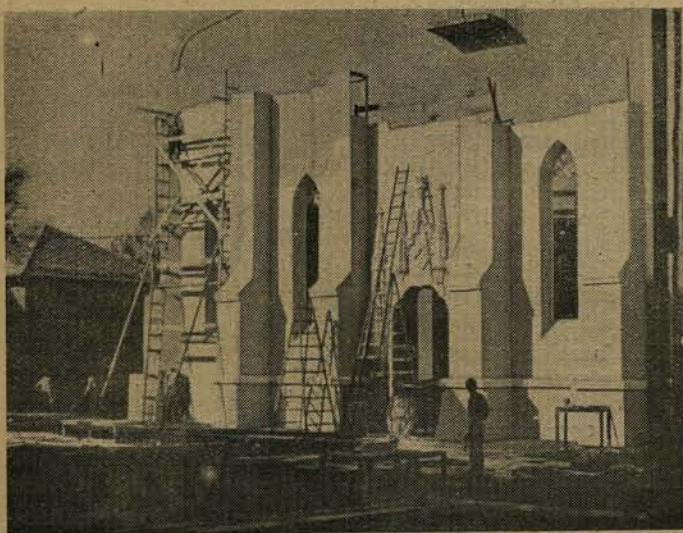
mint az állami munkaközvetítő
hivatal hat. eng. megbízottja

DIJTALANUL KÖZVETÍT
SZAKAVATOTT GÉPESZEKET

állandó alkalmazásra és kiegészíté-
sekre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 19.
Telefon: 337-598

Hivatalos órák: 1–3-ig
Hivatalos órák után Tátra mozgó

A Hunnia udvarán építették fel Dudás László tervei szerint Kassa főterének díszleteit.

Dr. H. Lummerzheim előadása a színes filmről

Írta: Tóth Bartók Jenő

Dr. H. Lummerzheim, az Agfa berlini keskenyfilm osztályának vezetője nemrég Budapesten volt. Az Agfa sajtófőnöke Jansz Imre mutatta be a meghívott szakközönségnek a német tudóst, aki érdekes előadásban ismertette a színes film fejlődésének mai állapotát.

Tömören összefoglalva — a régebbi színes film eljárásokkal könnyen áttekinthető összehasonlításban — konkrét példákkal mutatta be az Agfacolor színes fejlődését és technikai, valamint gazdasági előnyeit és versenyképességét.

Köztudomású, hogy a többi színes eljárásokhoz a fekete-film használatban levő felvevő, másoló és leadó berendezéseim kívül sok új és körülményes készülék szükséges, ami ezen eljárásokat igen bonyolulttá teszi, azonkívül elvileg is az Agfacolor eljárás nyújtja a legtöbb lehetőséget a színes film legegyszerűbb és legcélravezetőbb kifejlesztésére. A régebbi módszerek szerint kezdetben három színűvel vettek fel színkivonatokat. Az egyes szűrők (vörös, zöld, kék) az általában hat színből álló színeknek (vörös, narancs, sárga, zöld, kék, ibolya) csak az első, középső vagy harmadik harmadának színeit és fényerejét bocsátották keresztül. Az így nyert felvétel három pozitív másolatát ugyan-csak az eredeti három szűrővel és három külön vetítéggel kellett egy kivetített képpé egyesíteni (additív eljárás). A 66%-os fényvesztés és a három kép körülményes vetítése minden további fejlődést megakasztott.

A lencserasztér eljárás a három különböző kép vetítését már kiküszöbölte, de a nagy fényvesztés és az erős nagyításban mutatkozó képrészlet-szegénység miatt szintén lemaradt a továbbfejlődésben.

Ezután úgy látszott, hogy a színnyomós sokszorosító eljárás (Technicolor) hosszú időre eredményes és célravezető marad. Ezen eljárásnál három, színűzőkkel készített színkivonat a felvételi módszer, míg a pozitív másolat közbeeső zselatinmatricákkal egy filmszalagra átvitt három szín-

nyomat. Az első, vörös szűrővel készült felvételtől olyan színnyomó szalagot másolnak, mely az átlátszó filmszalagra kékes-zöld festékkel nyomja át a színek második és harmadik harmadában foglalt színeket. A nyomószalag úgy készül, hogy a legerősebb színt ott nyomja, ahol a természetben legkevesebb vörös szín volt, vagyis ahol az eredeti negatívon a legkevesebb ezüst redukálódott. A másik két nyomószalag ugyanilyen elv szerint nyomja a bíbor és a sárga színeket, melyek egy szalagon egyesítve adják a szubtraktív háromszín-képet. Ugyanazon elv szerint, mint a sokszín-nyomás a nyomdatechnikában, többszínnyomású technicolor film is készülhet. Hogy ez az eljárás Amerikában jutott a legtekélyesebb kivitelezésre, az az oka, hogy a nagy befektetést igénylő költséges berendezést csak az amerikai nagytőke tette lehetővé, mely a világpiac számára dolgozva 400—500 mássalattal csak Amerika számára rentábilis vállalkozás.

E hátrányok leküzdésére Európában új utat kellett keresni a színes film egyszerű és olcsó előállítására. Erre dr. Fischer Rudolf német kémikus találmánya adott alapot, melynek alap gondolata a következő:

Egyes fényképezési előhívóknak az ezüstszemcsék redukálásánál keletkező oxidációs termékei egyidejűleg színkémiai értelemben vett színhordozó csoportokat is tartalmaznak, melyek bizonyos szerves kémiai anyagokkal (ú. n. komponensekkel) kapcsolódva, különféle színeket tudnak létrehozni. A komponenseket vagy az emulziós rétegbe keverve, vagy az előhívóban feloldva lehet alkalmazni. Ezen alapszik az új színesfilm eljárás.

A filmszalagon egymás fellett három fényérzékeny réteg van. A legfelső réteg csak a színek rövidhullámú harmadára (kék, ibolya), a középső réteg csak a színek középső harmadára (zöld, sárga) és a legalsó réteg csak a színek hosszuhullámú harmadára (piros, narancs) érzékeny. Ha a filmet megvilágítjuk, a felső réteg olyan

feketedést kap, mint a régi színes felvétel a kék szűrőn keresztül, a középső réteg a zöld szűrőnek, az alsó réteg pedig a vörös szűrőnek megfelelő. Ha az előhívásnál a felső réteg redukált ezüstjéhez sárga színeképző anyagot adunk, mely áttereszti a színek első és második harmadának színeit (vörös, narancs, sárga, zöld), ugyanígy a középsőben bíbor színeképző anyagot, mely áttereszti az első és utolsó színeképző harmadot (vörös, narancs, kék, ibolya), az alsóban pedig kékeszöld színeképző anyagot, mely áttereszti a színek második és harmadik harmadát (sárga, zöld, kék, ibolya), akkor az ezüst eltávolítása után átlátszó, színes képet kapunk a legkülönbözőbb árnyalatú színekkel. Ez a kép ugyan komplementer-negatív, vagyis színekben és tónusokban fordítottja a valódinak, de az ú. n. fordított eljárással, vagy negatív-pozitív másolással eredeti színekkel és tónusokkal bíró pozitív képet kaphatunk. Ezen az alapon kétféle eljárást dolgoztak ki, az egyiket Amerikában, a másikat Németországban.

Az amerikai eljárásban (Kodachrom) a színeképző komponenseket az előhívóba teszik. Közönséges előhívóban mind a három réteget fordítás eljárással előhívják, a redukált ezüstöt kioldják és a maradék bróm-ezüstöt megvilágítják. Ezután az alsó réteg színezésére szükséges kékeszöld komponens tartalmazó színes hívóban hívják. Utána a két felső réteget ismét kihalványítják, majd újra színes hívóba kerül, mely a középső réteg színezéséhez való bíbor színeképző komponens tartalmazó sárga színeképző anyagot tartalmaz. A legfelső réteget ismét kihalványítják és sárga színeképző anyagot tartalmazó színes hívás következik. Végül az összes ezüstöt kioldják. Amint látjuk, ez az eljárás igen körülményes és hosszadalmas.

Németországban a nehezebb, (de a kidolgozásban legegyszerűbb formát választották. A három egymásfeletti réteg mindegyikéhez a megfelelő színeképző komponens már hozzá van adva s így egyszeri előhívással a három réteg a kívánt háromféle színezést egyszerre megkapja. A legfelső

sárga, a középső bíbor, az alsó a kékeszöld szín. Az Agfacolor eljárás döntő fölényét annak köszönheti, hogy sikerült olyan színeképző anyagokat találni, melyek átszivárgásmentesek, azaz csak a színeképzéshez szükséges szemcséket színezik meg, de a másik két rétegbe nem szivárognak át és így azokat nem festik meg. A kidolgozás ilyen egyszerűségével az Agfacolor jelentékeny előnyhöz jutott úgy a fordítós, mint a negatív-pozitív eljárásban.

Ha közvetlenül pozitív képet akarunk (fordítós eljárás), a megvilágított filmet közönséges hívóban hívjuk, mely a megvilágított filmet közönséges hívóban hívjuk, mely a megvilágított ezüstöt megfeketi. A maradék bróm-ezüst kimosása és szórt fényben való megvilágítás után azonnal a színes hívóba kerül, ahol mind a három réteg a még bróm-ezüstöt tartalmazó helyeken a megfelelő színezést megkapja és azután az összes ezüst — az esetleg még megmaradt bróm-ezüsttel — egy munkamenetben egyszerre kioldható. A negatív-pozitív eljárásnál a leírt módon, fordítás nélkül színes negatívot hívunk elő, melyből az ezüstöt és a bróm-ezüstöt kioldjuk. Így kiegészítő színezés (komplementer) és ellentétes tónusú negatívot kapunk, ezt ugyancsak három rétegu anyagra másolva megkapjuk az eredeti színezésű és tónusú pozitív képet.

(Folytatjuk.)

ÜSKERESZTÉNY, 32 éves üzemvezető, többéves szakmai gyakorlattal, elsőrangú referenciákkal **nagyobb vidéki mozinál állást keres** azonnali belépéssel is. Cím: Godawszky Zoltán, Kiskunfélegyháza, Szt Háromság-tér 1. **KESKENYFILM-VETÍTŐ** készüléket 16 mm hangos filmhez, újat vagy üzemképes használtat, egylet részére megvételre keresek. Ajánlatokat műszaki leírással »Kulturfilm« jelige alatt vitéz Nagyselyki hirdetővállalathoz, B-pest, VII., Erzsébet-krt., 23. kérünk.

MAGYAR film HÍREK

Az „Ambrus-film” első szakmai bemutatója

Okt. 29-én a Fórum film-színházban tartották meg az »Ambrus-film« első szakmai bemutatóját. A »Megindulnak a vizek« (Acque di Primavera) c. olasz filmet láttuk, Vanna Vanni, Mariella Lotti és Gino Cervi főszereplésével, kiket már a »Vaskoroná«-ból ismer a közönségünk. Erről a filmről a bemutató alapján úgy mondják, hogy a magyar közönség legszelebb rétegeit is kielégíti és felejthetetlen szórakozást nyújt. Bebizonyították most az olaszok, hogy tudnak filmet gyártani, mégpedig úgy, hogy az nem csupán »gyári termék«, hanem ragyogó művészet is egyben.

Egyébként — amint halljuk — sikerült leküzdeni a mai behozatali nehézségeket is, és az »Ambrus-film« nemsokára egy előreláthatólag újabb élményt jelentő francia filmremeket ké-

filmnek mégegy érdekessége, ugyanis a harmadik »főszereplő«: Rin-Tin-Tin, a kutyák sztárja, minden bizonnyal sokan lesznek, akiket ez is vonzani fog és nem okoz csalódást.

Érdeklődéssel várjuk a szakbemutatót, amit hír szerint két héten belül megtart a vállalat.

Az »Ambrus-film« e két nagy képen kívül forgalomba hoz még két rövid magyar játékfilmet is, az egyik »Ne sírj utánam« címmel Ráday László ismert zeneszerzőnk és énekművésznök hasonló című dalának filmváltozata. A szerző személyesen üzeni a filmen a frontról menyasszonyának (Alberti Erzsébet), hogy »Nagy István úgyis visszajön...« — A másik »Egy nap a Svábhegyen« címmel hangulatos sétára visz bennünket, főszereplő Pataki Jenő.

szül bemutatni, címe: »Vissza a boldogsághoz«. Főszereplők: Susy Vernon és Jules Berry, kik már eleve fémjelzik a franciaiktól egyébként is megszokott értékes filmet. De van ennek a

A film zenéjét Zerinváry Andor, a számtalan népszerű operett és filmdal szerzője, ki egyébként jelenleg mint főhadnagy a fronton teljesít katonai szolgálatot. (E.)

BARNA TIBOR MEGNŐSÜLT. A Hunnia filmkölcsonzó közszeretében álló sajtófőnöke a közelmúltban tartotta esküvőjét Szűcs Erzsikével. Az ismeretség több mint egy évtizedre nyúlik vissza. Szűcs Erzsike néhány év előtt Barna Tibor egyik barátjához ment nőül, aki a sors rende-

léseként az orosz hadtérén halt hősihalált. A régi barátság nem érintette a hős iránt érzett kegyeletet. A megbecsülés, tisztelet és gyerekkori emlékektől vezetett az út a szerelemhez és a boldog házassághoz, amihez szívből gratulálunk.

KITÜNTETÉS. Magyarország Főméltóságú Kormányzója Budapesten 1943. évi okt. 27-én kelt legfelsőbb elhatározásával Gyimesy Kásás Ernőnek, lapunk munkatársának a nemzetvédelmi keresztet adományozta.

Felhívás a statisztákhoz!

A »Centart« filmstatiszta osztálya ezúton kéri fel mindazokat, akik már eddig is közreműködtek vagy közreműködni óhajtanak, mint némaszerplők (Statiszták) a magyar filmekben, jelentkezzenek adataik felvétele és beosztásuk végett nov. 27—dec. 10-ig kizárólag d. u. 3—7-ig a »Centart« filmstatisztéria osztályának helyiségében VI., Bajza-u. 18. fszt. 9—10. (utcai bejárat az oldalajtón.)

Személyes jelentkezés alapján a »Centart« mindenről pontos felvilágosítást ad.

»Centart«
filmstatisztéria osztály.

Ha elkallódik
egy-egy

Magyar Film
példány,

levelező-lap értesítésre megküldi a

⇒ Kiadóhivatal

FIATAL, jómegjelenésű, szakmai ismeretekkel bíró tisztviselő, perfekt könyvelő és levelező állást keres. Szíves megkereséseket »FILM« jellegre kiadóhivatalunk (Budapest, VII., Erzsébet-krt. 13. IV. 3.) továbbít.

A legérdekesebb olasz filmszínész Fosco Giachetti

Livornóban született 1904-ben. Fosco gyors karriere által már az első pillanatoktól logva irigylésre méltó helyet foglalt el, mikor Pavlova mellett egy fontos szerepet játszott. Egy színházi személy felismerve benne a művészi tehetséget, értesítette Forzano urat, aki akkor készítette a »Giglio d'oro« c. filmet. Attól a perctől kezdve a szolgálatában állott, és filmjei gyors egymásutánban következtek.

A vetítovászonon úgy jelent meg, mint komoly, becsületes és erényt szerető férfi. Több szerencséje volt, mint akármelyik színész társának, de ezt valóban meg is érdemelte. Szerencsés fellépése után 1935-ben az »Ultimo dei Bergerac« c. filmben szerepelt. Később Genina kiszemelte a »Squadrona Bianca« c. film főszerepére, mely filmmel az olasz mozi történetében a csúcspontot akarták elérni. A film a nagy közönség tetszésnyilvánítását is elnyerte.

Pár hónapon belül Giachetti neve népszerű lett, a vidéki rajongók pedig levelekkel árasztották el. Mosolynélküli arca, mely úgy lámul az ember szemé elé, mint egy mély fájdalomat rejteni akaró valami, ösztönserősen álmokba ringatja

a különböző korú szemlélőket. Sikerei nem változtatják meg az öntudatos, munkát szerető nyílt természetét. Folytatja az útját ugyan azzal a lelkiismeretességgel, mint a siker kezdetén.

A »Squadrona Bianca« után a »Tredici uomini e un cannone« c. filmben szerepelt majd a »Sentinelle di bronzo«-ban játszott.

Giachetti játéka az utolsó két év alatt különösen kifejtett. Volt orvos, kutató, tiszt, civil, színész és más egyéb is. Giachetti külföldi cégek filmjeiben is szerepelt. (pl. a »La donna di Montecarlo«). Az utolsó Biennálén Giachetti filmjei közül hármát mutatott be: »Colpo di pistola«, »Bengasi«, »Noi vivi«.

A privát életben Giachetti, ugyanolyan jószágos és szerény, akár filmjeiben. Pavlova társaságában megismerkedett egy kolléganőjével, kivel pár évig együtt dolgoztak, majd feleségül vette. Egy tizenöt éves fia van, kinek nevelését szabad perceiben ellenőrzi. Természete komoly, és a legfiatalabb színész nemzedék különösen azt becsüli benne, hogy megszemélyesítje a becsületnek, és az emelkedett gondolkodásnak.

Írta: Dr. Asztalos Miklós és Daróczy József

Rendezte: Daróczy József

Zene: Farkas Ferenc

Főszereplők:

Abonyi Géza, Pálóczi László, Mihályfi Béla, Makláry Zoltán, Hidassi Sándor, Sárdy János, Kovács Károly, Balázs Samu, Tompa Pufi, Tolnay Klári, Csontos Gyula, Toronyi Imre, Ladomerszky Margit, Halasi Marika, Déry Sári, Kamarás Gyula

Forgalombahozza: Hunnia

Operatőr: Eiben István

Díszlet: Dudás László

Hossza: 2802 méter

Cenzura: aluli

Produkción: Dr. Bingert János

A nemzeti gondolat újjáéledése előtt sem volt a magyarságnak szentebb eszményképe, mint Rákóczi és Kossuth. Csak a néplélekben rejtőző ollhatatlan szabadságszeretettel tudjuk megmagyarázni, hogy a nagy fejedelem neve díszesebb a magyar lélekben akár Mátyásé vagy Nagy Lajosé...

Helyesen ismertük fel az időt, mikor az első nagy

nemzeti filmet elkészítettük. Különös szeszélye a sorsnak, hogy a Rákóczi induló Címet évekkel előbb egy magyar film elé írták, így amikor valóban a vérpezsdítő induló történetét dolgoztuk föl, a film a Rákóczi nótája nevet kapta.

A film közel egymillió pengőbe került. Ebből az összegből úgyszólván három másik filmet lehetne gyártani. A producer (Dr. Bingert János) tehát ugyancsak bőkezűen adott módot az első magyar történelmi film elkészítésére.

A film története ez:

Rákóczi Ferenc seregében szolgál Szakmáry Péter, (Sárdy János) mint hadnagy. Féltestvére: Frigyes, (Kovács Károly), aki eseh anyától (született), a labancokkal tart. Frigyes ettől a lépésétől azt várja, hogy megszerezze az őcse birtokát is. Rákóczi fejedelem fojedelem egyik leglelkesebb híve, Koltay Kriszinka, egy nemes leánya, aki a fejedelem érdekében hol Panna cigányleány, hol Fruzsza néne áll-öltözetében jár (Tolnay Klári) és ilymódon szerzi meg az értékes híreket. Panna és Péter szerelmesek egymásba, boldogságukat csak az homályosíja el néha, hogy idő-ről-időre eltűnik a táborból Panna. Péter ugyanis nem tudja kedvese titkát. Pétert a fejedelem Thuróczy Mártonhoz küldi és mivel az labanc területen lakik, Péter és két őrmestere cigánylegénynek öltözik. Utjukra Panna is elksíéri őket. Thuróczyéknál találkozik újra a két testvér, Frigyes, aki köz-

ben labanc ezredes lett, nem ismeri meg a cigánylegényben testvérét. Mégis bajt hoz megjelenése, mert éppen akkor toppan be, amikor a környék urai Péternek átnyújtják a Rákócziak szánt aranyakat. Hogy leleplezzék szándékukat, úgy tesznek, mintha kockáznának. Frigyes leül közéjük, a szerencsemellé szegődik és mindannyiuk pénzét elnyeri. Fokozza Péter elkeseredését az hogy a pénzzel együtt Frigyes Pannát is magával viszi. Azt nem tudja a szerelmes legény, hogy Pannának a fűzéri vár titkos bejáratát kell kikémlelni, Frigyes pedig ennek a parancsnoka. Péter, amikor magához tér meglepéééből, legényével kuruc ruhába öltözik s utol-

éri Frigyes hintóját. A pénzt elveszi tőle, de szerelmese már nem kell neki. Rákóczi örömmel fogadja Pétert s kapitányi rangra emeli. Kriszinka is megérkezik a táborba s magával hozza a vár tervrajzát, valamint a líkos bejárat kulcsát. Rákóczi felfedi a szerelmes kapitány előtt Kriszinka titkát s most már Péter mindent értve boldogan táncol a sárosfalaki bálon. Fűzervár elfoglalását Péterre bízta a Nagyságos Fejedelem, aki 150 legényével és arájával útnak indul. Sikerül is észrevétlenül is bejutni a várba, Frigyeset elfogják s a legénységet leverik. Míg a küzdelem tart, a megkötözött Frigyes őrizetét Kriszinkára bízják. A lány nem akarja, hogy egy Szakmáry hóhérvégre kerüljön s feloldja a fogoly kötelékeit. Az álnok Frigyes azonban a belépő Péter ellen fordul, de szerencsére golyója csak a karját sebesíti meg. Beresényi Miklós (Pálóczi László) a sebesülteknék közeli kastélyát ajánlja fel. A majdnem védetlen csapaton rajtuk ütnek Frigyes martalócai s a foglyokat Kassára viszik. Frigyes csak Kriszinkát engedti szabadon, Rákóczihoz azzal a gúnyos üzenettel, hogy hajnalban lefejezteti őket. Kriszinka kéri a fejedelmet, hogy mentse meg szerelmest. A csapat azon

Czinka Panna muzsikája elbűvöli az osztrák ezredes

Abonyi mint Rákóczi.

han messze van Kassától és fáradt.

Mialatt a vezérek a megmentés lehetőségéről tárgyalnak, Krisztinka kottát vesz elő, egy dalt, melyet szerelmese abból a szándékból írt, hogy akkor mutatja meg a fejedelemnek, amikor Kassát elfoglalják. Krisztinka egy szál hegedűvel rázendít a nótára. A dalnak így is csodálatos hatása van, a fáradt kurucok új erőre kapnak. Ezalatt Rákóczi döntött, megszabadítja vitézét. Amikor a vezérek kilépnek a sátorból, látják, hogy a fáradt sereg kicsérlődött. A dal lelkesítő hatása alatt nemcsak hajnalig Kassát éri el a csapat, hanem azt rohammal el is foglalja. Rákóczi bevonul a Rákóczi-induló dalmás hangjai mellett Kassára, megmenti Pétert és hű kurucait. Péter mégsem veheti el Krisztinkát, mert a tömeg által letiport Frigyes az utolsó pillanatban rájuk lök. Krisztinkát halálosan sebzi meg a golyó, a leány mégis boldogan hal meg szerelmese karjai közt, mert a magyar szabadságért áldozta életét.

Bizonyos, hogy a nagyszabású filmet minden rendezőnk más és más meglátásban dolgozta volna föl. Miután a forgatókönyv társszerzője Daróczy volt, így kezeibe tették le a nagy film sorsát.

Mint régi katoná a film katonai vonatkozásait is elgondolása és érzései szerint építhette föl.

Nemzeti hősről lévén szó a kurucok és labancok harcáról a gimnazista fantáziájában éppen úgy kiszíneződtek a harcok, mint ahogy történetudósaink is többet éreznek e halhatatlan, lángelkű vezér életéből, mint a való.

Ilyen esetben a rendező és néző akkor érthetik meg teljes mértékben egymást, ha a rendező által gondosan áttanulmányozott való, a történelem egyezik a t. néző érzelmeiben élő képpel. Ez pedig nehéz, nagyon nehéz feladat. (A 48-as honvédek csatáit, Petőfi halálát stb. mindnyájan magasztosabbnak képzeljük el, mint amilyen reális valóságban lehetett.)

Itt tehát nem a való a fontos, hanem eltalálni azt a hangot, ahogyan a nagy magyar tömeg érez...

Eltalálta-e valóban a közízlést Daróczy, azt majd akkor fogjuk pontosan lemérni tudni, mikor a film végigjárta az országot.

Tagadhatatlan, hogy mikor a Rákóczi-induló hangja felhangzik a filmen szereplő jelentős tömeg egyszerre mozdul meg a nézőtérrel...

Daróczy rendezése ezúttal is eltalálja a magyar tömegek ízlését és hangulatát. Egy idegen esetleg meg se mozdul, nem érzi azt a nagy belső játékot, ami bennünk ébred a film látásakor. Autentikus csak az ő véleménye vol-

Szép külső felvétel (Tompa, Sárdy, Balázs).

na, ha... a filmet pl. a külföld részére készítettük volna.

A »Rákóczi nótája« történelmi filmünk első lépése. A következőket csak ennek tapasztalatai alapján tudjuk megrendezni.

A részleteket vizsgálva a film zenéje lehetett volna populárisabb is, talán nem ment volna a monumentalitás rovására. A fényképezés sok szépséggel szolgálja a történelmi tárgyat. A csatajelenetek több mozgalmasságot kí-

vántak volna. (A Feszty körkép fejedelmeinek csoportjára emlékeztető jelenet élettelen kissé és nem elég tömör, jól lehet kétszer is ismétlődik ugyanarról a helyről fényképezve.)

Szereplőink közül Tolnay Klári vezet. Szépsége, játéka méltó a film nagyságához. A »Fruzsina néni« maszk nem a legszerencsésebb, főleg hangbélileg hiányzik belőle a kerekesség.

Sárdy erőteljes éneke röpi a film egy-egy részletét. Lovas párviadala a 25 labanccal nem érzékelteti a komoly győzelmet. Kicsit kurtára vágják a jelenetet... A jelmezek — nem váltak a harcosok öltözetévé, mintha féltették volna a viselők, mikor mozogtak benne.

Abonyi Géza Rákóczija fenékes volt. A hasonlóság sem járt messze Skuteczky ismert portréjától.

Tompa Puji, Balázs Samu, Maklár (Vak Bottyán) ismét kitűnő epizodistáknak bizonyultak.

A nagyszabású díszletek tervezője Dudás László derekas munkát végzett, bár a felvétel nem használta ki a szabadtéri díszletnél minden lehetőséget. (Nagyon is egyhelyben maradt a felvevőmasinával.)

A film eleje kissé vontatott, de később szárnyra kap s a tempó fokozódik egészen az elragadtatásig. Nem kétséges, hogy a magyar közönség méltányolja azt a tudást, szándékot és művészi törekvést, ami ezzel a filmalkotással megindította a magyar történelmi filmgyártást.

Balázs Samu: Kuruc.

(Gy. K. F.)

Zenélő malom

Írta: Haraszti Albert és
Szuchy M. Emil

Rendezte: Lázár István

Zenei vezető: Buday Dénes

Főszereplők: Szelezky Zita,
Szilassy László, Csontos Gyula,
Vaszary Piri, Latabár Kálmán,
Dayka Margit, Maklár Zoltán,
id. Latabár Árpád, Bors Kató

Operatőr belső felvételeknél:

Eiben István,

külsőknél: Fekete Ferenc

Hang: Winkler—Diebold

Vágó: Kerényi Zoltán

Díszlet: Lévy Lajos

Hossza: 2213 m.

Cenzura: aluli

Gyártotta és forgalombahozza:

Kolezonay Film

Bemutatta: Scala, Omnia

Filmgyártásunk jelenlegi stádiumában azt mondhatnánk, hogy kialakultak azok a módszerek, melyek a »biztos sikerű« magyar filmgyártási receptjét adják. Nagyjából így foglalhatnánk össze a szükségletet: könnyű, optimista hangú forgatókönyv, szemrevaló, kipróbált sztárok és jó zene. A »Zenélő malom«-nál ezeket a kellékeket mind megtaláljuk. Legfeljebb annyit a változás, hogy a sorrendet a kitűnő zenével kell kezdeni, amelyik nem

más, mint Huszka Jenőnek egyik régi, kipróbált operettje a »Lili bárónő« melódiáiból van összeválogatva. Sőt amellet, hogy a dallam nem terheli meg új feladatokkal a hallgatót, hangtechnikailag oly tökéletesen van felvéve, ami különleges díszére válik a film két hangmérnökének: Winkler Jenőnek és Diebold Nándornak, akik kimagasló teljesítményt végeznek.

Őszintén szólva, bizonyos szorongással vártuk, vajjon a

A »malom« belsejében (Szilassy—Latabár).

legújabb magyar produkció nem vész-e el a sekélyes magyar filmek útvesztőjében. A nem nagyigényű mesét véve alapul, ez az esemény könnyen bekövetkezhetett volna azonban csodálatosan a film alaphangulata, könnyű, derűs levegője egészen szépen röpi a mosolygós arcunkat a film cselekményének kifejlődése felé.

A forgatókönyv kitűnő kezekbe került Lázár Istvánnál, aki művészi szárnyat tudott adni a mesének. A forgatókönyvnek ez a jól megfogott hangulata viszi sikerre az egész produkciót.

A fiatal gróf (Szilassy) vidéki vízimalmot örököl, amelyen több az adósság, mint amennyit az egész objektum ér. Ösztönszerű megérzéssel még is ragaszkodik ehhez az örökséghez, amelyet anyagi áldozattal új életre kelt. Sőt a múlt forgalmát meghaladóan, életet varázsol az elhagyott, dűledező malomba, ahol egy hűséges öreg molnár (Maklár Zoltán) segíti minden lépésében. Az ifjú gróf — öreg molnár nagy bámulatára — ugyanis egy olyan szerkezetet konstruál, hogy a malomkerék járása közben hangokat pengget egy különleges szerkezet, ami messziről odacsalja a környékbeliakat.

A zenélő malomnak hamar híre megy a környéken s ettől kezdve újra megkezdődik a munka az öreg malomban. — Megtudják a dolgot a szomszéd kastélyban is, ahol gyönyörű hajadon él (Szelezky) régimódi apjával (Csontos) és nagyravagyó

magnénjével (Vaszary Piri) a vidéki élet csendjében. A nagynéni ugyancsak szereti a nagyuri allűröket és intézkedik, hogy egy grófi házból lakáj szerződjön hozzájuk.

Mielőtt a lakáj (Latabár Kálmán) munkába áll, egy tévedés folytán a malomhoz kerül, melynek grófi gazdájával megismerkedik. A lakáj betévedése a malomba a fiatal grófnak kapóra jön, mert éppen azon töri a fejét, hogyan juthatna a kastélyba, a leány közelébe. Az öreg molnár azt a tanácsot adta gazdájának, hogy nem árt

Dajka a dizőz.

közelebről megfigyelni annak a természetét, akit a megszokott társadalmi keretek között nem tudunk igazi valójában megismerni.

A lakáj és gróf szerepet cserélnek, s a kastélyba a gróf jelentkezik, mint szerződöttetett lakáj. A cserét nem fedezi fel senki, amíg árulás fel nem fedi a titkot. Az igazi lakájba szerelmes pesti dizőz (Dayka Margit) megjelentése és fecsegése folytán derül ki a kellemes tévedés. A fiatalok — amint már ezt jóelőre sejtették — boldogan lesznek egymásé.

A darab töretlenül és kedvesen megy a zenélő malom ügyes ötletével és zenei megoldásával egészen addig, míg a dizőz a lakájjal találkozik a kastélyban. Az ál-lakáj (Szilassy) ugyanis hermetikusan elzárja a környezettől az igazi lakájt, aki mikor szerelmével találkozik, az egyik emeleti szobában, minden indokolás nélkül énekelni és táncolni kezd partnerével. Egy szabályszerű operettbetéttel bővítik a filmet anélkül, hogy

ezt a hirtelen dinom-dánót valamivel is megindokolná az író vagy rendező. (P. egy rádiót vagy gramafont bekapcsolva hangzik fel a zene, melynek hallatára énekel

váratlanul visszaérkezünk az előző képhez, amikor szegény Szilassy Laci még mindig vissza a veder vizet. Időbelileg a veder fenekén is járhatna...

Maklár—Szilassy és a veder.

és táncol a duett). Más helyen indokolatlan szerepeltetés nem mutatkozik.

Sokban hozzájárulnak a film szépségéhez a jó díszletek is. Lévy Lajos belső díszletei igen ötletesek voltak egyszé-

Ismételten meg kell dicsérnünk Lázár Istvánt ezért a gonddal és művészettel végzett munkáért, amivel a filmet sikerre tudta vinni. Így a filmnek nagy közönség-sikere van.

A két kedvenc: Szelezky—Szilassy.

rőségük mellett is, csupán (a legfontosabb) a malom volt kissé valószínűtlen.

A két operatőr egymással versenyez a jó felvételekben. Nem tudjuk, a vágó vagy rendező figyelmét kerülte-e el az a mellékkörülmény, hogy a szomjas Szilassy egy vederből iszik a patak tiszta vizéből, majd egy közbeiktatott eseményesorozat következik és

A szereplők valamennyien helyükön vannak. Felesleges egyénenként méltatni értékeit, mert valamennyien azt bizonyítják, hogy a produkciónak érdemes volt kipróbált erőkre bízni a darab sorsát. A jó humort, a gyönyörködtető külsőt, az ismert, — világot hódító melódiát — meleg szívvel élvezzi a közönség.

Gy. K. E.

Majd a gyerekek

Írta: **Helmut Weiss és Fritz v. Woedlke**

Forgatókönyv: **Helmut Weiss és Fritz Peter Buch**

Zene: **Werner Bochmann**

Főszereplők: **Harry Liedtke, Käthe Haack, Hannelore Schroth, Fritz Wagner, Robert Tessen, Christina Sorbon**

Rendezte: **Heinz Rühmann**

Beszél: **németül**

Gyártotta: **Terra**

Forgalombahozza: **Ufa**

Bemutatta: **Uránia**

Bevallom, valahányszor egy-egy kiváló külföldi filmalkotást nézek meg, bizonyos irigységgel kutatom: mi lehet az oka annak, hogy a mi tehetséges fajtánk ritkán tudja elérni a jó külföldi film színvonalát. Azokra a filmekre gondolok, ahol a pénz vagy idő nekünk is hasonlóképpen áll rendelkezésre. Tipikus példa erre a most bemutatott Terra-film is, mely ötletességében és témájának újdonságában annyira újszerű és csiklandóan érdekes, amire nem is találunk példát a film területén.

Talán a film rendezőjének, az egyedülálló Heinz Rühmann személyében kell keresnünk azt a varázst, aki nemcsak játékaival tudja bearányozni az európai filmlátogatók egy-egy estjét, hanem mint rendező is utólérhetően. Bizonyíték ez a film amellet is, hogy a művész egyénisége akár saját játékán keresztül vagy a főbb szereplőkön át jut a film kifejezési formájában a néző érzékeihez, mindenképpen alkalmas a mondanivaló teljes kifejezésre. Heinz Rühmannon épen olyan őszintén tudunk mulatni, mint amennyire kifogyhatatlan bájjal és ötlet-szipókákkal tudja megélgé varázsolni ezt a remek vígjátékot.

A mienkből eltérő mentalitás jellemzi a filmet. Arra a különleges érzéskomplexumra keres megoldást, amikor a rokonok egymás iránti érzelmei között a szeretetet a szerelemmel zavarják össze. Unokatestvérek házasságáról gyakran hallunk nálunk is, itt azonban a rokonok közötti kapcsolat feszítése odáig megy, hogy a lány a bátyjához (mostoha-testvérehez)

megy feleségül, a fiu pedig mostohaanyja iránt érez szeretelmet.

A probléma magyarázatául a mesészövés elején megtudjuk, hogy a tesvérek vérbeliileg nem tesvérek, csupán együtt nevelkedtek. Tehát az anyát kislányával együtt feleségül vette az a férfi, akinek két fiacskája volt. A gyerekek a fiúk nagykorúságig együtt nevelkedtek (az ikerfiúk 24—28, a leány 18 éves.)

A fiúk születésnapján ünnepélyes külsőségek között adják tudtul a szülők (Käthe Haack és Harry Liedtke) a gyerekeknek, hogy az apa a leány mostohapapája, az anya pedig mostoha anyja a fiúknak. Ebben a pillanatban az eddig harmonikus család életében úgy vetődik fel a problémák sorozata, mint a gyűrűsorok, mikor kő esik a tó csendes vizébe.

Az egyik fiu, a zeneakadémista bevallja, hogy a mamába — aki eddig is eszményképe volt — halálosan szerelmes. Apját arra kéri, mondjon le feleségéről az ő javára.

A másik fiu, aki vérmesebb természetű, felháborodva tiltakozik e »becstelenség« ellen és csapot-papot otthagya elbujdosna a világban, ha nem venné üldözőbe huga, aki tulajdonképpen a felfedezett titok szerint mostohatestvére és így vérségi kapcsolat nincs is közöttük. A lányka gyorsan keres és talál az érdekes helyzetben megoldást... Szeretet helyett a szeretmet... A fiu ellenállása is megtörik — feleségül veszi eddigi hugát.

A nagy probléma végül megoldódik: a muzsikus fiu is megtalálja szerelmesét egy hozzávaló kollegina személyében és így a család harmonikusan együtt maradhat, mert egyetlen »idegen« bekapcsolásával mindenki megtalálja a saját párját s egymást is zavartalanul szerethetik a természetes szeretet és szerelem alapján.

A probléma felvetése nemcsak szellemes, de vakmerő is. Ha nem olyan fékezhetetlen jókedvű, biztos humorú és végtelenségig kedves rendező veszi kezébe a témát, mint Heinz Rühmann, a film köny-

nyen sikamlós giccs lehetett volna. De éppen ez a borotvaellen táncoló helyzet való az ő kiváltságos egyéniségéhez, ahol igazán elemében dolgozhat.

Egyik legfontosabb szerep Hannelere *Schroth*-é, az új filmesillagé, aki a 18 éves leány szerepében annyi bájjal és temperamentummal játssza meg szerepét, hogy

Christina Sorbon

játka sokáig emlékezetünkben marad. De azért meg kell állapítanunk, hogy egy hasonlókorú, jókölsejű *Iruska Heinz Rühmann* rendezésében ugyanilyen kedvesen játszotta volna meg ezt a szerepet.

(Egy kis huncutság már a film elején is van, mikor még mit sem tudunk a család különös felépítéséről. Ugyanis a muzsikusi fiu egyik jelenetben annyi hévvel csókolja össze »anyját«, ami csak a szerelmeseknél engedhető meg.) Mondanunk sem kell, hogy a szereplők egytől-egyig tudásuk legjavával szolgálják a darab érdekeit.

Harry *Liedtke* a híres író apaszerepében kissé édeskés és tulzottan harmonikus. Alakját csak azért tudjuk elfogadni ilyennek, mert egy író, mint egyéniség ilyen is lehet. *Käthe Haack* a feleség szerepében már lényegesen közelebb áll az életszerűséghez. *Schroth* kisasszony annyira bábajos, hogy szinte alig hisszük, hogy ennyi kedveség földi teremtményben lehet. *Fritz Wagner* a gaz-

dász-testvér markáns *Térfitipus*. Szerepében meggyőző és őszinte: Ikertestvére *Robert Tessen*, a rajongó muzsikusi szerepét igen elhíthetően játssza végig. Menyasszonya *Christina Sorbon* először játszik nagy szerepet, annyira szép, hogy alig tudjuk levenni róla tekintetünket. Bizonyos, hogy különleges-babaszépségével még sokszor fo-

gunk találkozni.

A film kezdetén felnyílnak a zeneakadémia ablakai s minden ablakban 2-3 növendék muzsikál, hogy csodálatos zenei összhangban egy nagy zenekarban egyesüljenek. A különféle ablak felvételei úgy zeneileg, mint a vágónak és operatőrnek nagyszerű feladatot biztosítottak. A zene a hasonló könnyű zenék közül kimagaslóan emelkedik felül. *Werner Bochmann* muzsikája külön élményt jelent. Csaknem fáj a szívünk, mikor a darab vége felé egy erkélyjelenetnél a cselckemény veszi át a szót a zenétől. De a hangmérnök munkája is a legtökéletesebb teljesítmény.

Heinz Rühmann, amint értesülünk, ebben a filmidényben nem lép új alakítással a magyar közönség elé, így ha nélkülözzük is egyedülálló játékát, kiváló rendezésben hozza el nekünk azt az élvezetet és bájt, amely nemcsak szórakoztat, hanem gyönyörködtet is.

Gy. K. E.

Kivirul az öreg szív

Forgatókönyv: **Walter Wassermann** és **C. H. Diller**

Rendezte: **Erich Engel**

Zene: **Theo Mackeben**

Operatőr: **Fritz Arno Wagner**

Szereplők: **Emil Jannings, Viktor de Kowa, Maria Landrock, Will Dohm, Elisabeth Flickenschildt, Harald Paulsen, Symo Margit, Paul Henckels, Gerta Böttcher**

Beszél: németül

Gyártotta: **Tobis**

Forgalombahozza: **Budapest**

Film

Bemutatta: **Radius**

Vannak filmek, melyeknél mindig elfog bennünket a családot, hogy a léleknek még mindig vannak olyan rejtelmek, melyek eddig nem kerültek felcölgozásra filmen. De tanúságtétel ez a film mellett is, hogy a legnagyobb érzés *iem jetele nélkül a szerelem*. Ezáltal a nagypapa szerepe virágzik ki az ismeretlen uróka iránt annyi erővel, hogy annak szépsége és

Köztudomású, hogy a nagyszülők az unokát igen gyakran a gyerekekénél is jobban szeretik. A nagypáknak ez a nemes érzése azonban bármennyire tiszt életreméltó, nem érdekli a közönséget, legalább mint film nem érdekli. Vajjon mit kezdtek volna nálunk egy hasonló forgatókönyvvel? Melyik filmvállalat merte volna feltenni erre az egyetlen lapra nehezen kiutalt műtermet?

Ennek a filmnek kiállítása semmi olyan igényt nem támasztott, amit egy átlag magyar produkció ki ne bírt volna. De itt be kell vallanunk, hogy e film látása megbecsüléssel kell adóznunk a német filmművészet előtt. Ilyen művészi feladat megoldására a mi felkészültségünk nem volna elegendő.

Emil Jannings csak egy van a világon! Ezzel a névvel egymagában is elmondhat

magaszsága felér a legideálisabb szerelemmel. Ezt az érzést azonban kifejezésre juttatni olyan művészi feladat, amelyre csak kiváltságos egyén, csaknem azt mondhatnánk: a zseni képes.

A szerelem variációinak lehetőségei oly korlátlanok, amilyen széles a világ. Mégis tekintettel arra, hogy a filmek legnagyobb százalékának ez áll a központjában, annyira ki van merítve, hogy ezen a téren újat mondani már nagyon nehéz.

mindent. Legutóbb a »*Krüger apó*« c. monumentális történelmi filmben láttuk. Meglepő, hogy utánozhatatlan művészete még mindig továbbfejlődést mutat. Játékának olyan nüanszbéli értékei vannak, amit sem zenével, sem irodalommal, sem színpaddal kifejezni nem lehet. Az egyetlen nyelv, a mindenható film képes csupán erre.

Maga a rendező minden idegszálával igyekszik megteremteni minden lehetőséget arra, hogy ez a nagy művész

teljes szabadsággal legyen úrrá a filmkockák felett. Ahol pedig a megsz. a többi szereplőnek adja át a szót, úgy kihégyezi a helyzeteket, mint mérnök a ceruzahegyet.

A munkaszolgálatos leányok városukba igyekeznek vissza, mikor megállapodnak egymással abban, hogy minden hónapban találkozni fognak. Egyik kisleány (Maria Landrock) állás nélkül van, mert elhelyezkedéséhez a ma divatos okmányokra égetően szüksége van. A garnitúrából hiányzik a nagypapa, de hiszen itt sem komoly baj a származást illetően, csupán a törvényesség kérdése létező. Sőt, azt mondhatnánk, a törvénytelenség az igazolt. Az okmányra szükség van, a kutatás megkezdődik.

A büszke Brigitte Lüders így talál rá 70 éves nagyapjára, aki annakidején rossz fát tett a tűzre: amikor törvényesíteni kellett volna a születendő gyereket, kitért a törvényes házasság elől.

A bűnhődés azonban nem

marad el. A dacos unoka nem kér a kegyekből, jóllehet a »törvénytelen« nagypapa gazdag cukorgyáros. A mogorva

70 éves öreg úr harca megkezdődik az unoka szívének meghódításáért, hogy ezzel a mult bűneit is megbocsássa az ég.

A hódítás nem olyan könnyű, hisz az egész környezet felháborodva próbálja

meg kádályozni a késői »szerelem« fellángóást. Mert a szerelem és szeretet külső jelei között alig mutatkozik kü-

lönbség. A vér nem tagadja meg önmagát. Ösztönszerűleg talál egymásra a két elhagyott szív, nagypapa és unoka, megtalálva az élet igazi értelmét.

Emil Jannings játéknak méltatásához kevés minden

szó. Látni kell őt és érezni azt, amit nyújtani akar. Alig akad eset, hogy a rendező ennyire fel tudjon olvadni a főszereplő művészetének szolgálatában.

Mária Landrock új jelenség; kinek nem annyira különleges szépsége, mint tudatosan jó játéka hívja ki elismerésünket. Nőtípusa egészen különleges embert rajzol elénk. Viktor de Kowa az a kedves jóképű fickó, akire mindig mosolygással gondolunk. Az együttesből még a magyarszármazású Symó Margit állta meg kitérően a helyét a produkcióban, de a legkisebb epizódisták is értékes művészi munkát végeztek.

Mint német filmekben oly gyakran, úgy most is a díszletek gazdag kiállításukkal, pontos tervezésükkel irigyléreméltóan szépek voltak.

A TOBIS-nak erre a kimagasló alkotására, Jannings szerepére évtizedek múlva is emlékezni fogunk.

Gy. K. E.

Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság által engedélyezett filmek

Magyar világhíradó 1025. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában, 1943. évben készült, 250 m hosszú.

Rajzos híradó 180. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1943. évben készült, 135 m hosszú.

UFA világhíradó 212. (Auslandstonwoche Nr. 212.) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1943. évben készült, 350 m hosszú.

UFA magazin 25. (UFA) Magazin Nr.

136.) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1943. évben készült, 335 m hosszú.

UFA magazin 26. (UFA) Magazin Nr. 137.) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1943. évben készült, 345 m hosszú, 4

Pompei (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő, 1 felvonásban, a LUCE filmgyárban 1941. évben készült, 256 m hosszú.

Utikaland (Quattro passi fra le nuvole) (Esperia) hangos vígjáték 5 fel-

vonásban, a Cinecitt'a filmgyárban 1942. évben készült, 2550 m hosszú.

UFA világhíradó 212. sz. (nem beszéddel) (Auslandstonwoche Nr. 63.) (Deutsch gesprochen) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban, 1943. évben készült, 350 m hosszú.

Tengerre Zoro-Huru (Enni vagy nem enni) (Er, sie, und Hamlet) (Terno Film) hangos bohózat 5 felvonásban, a Palladium filmgyárban 1934. évben készült, 2588 m hosszú.

Heinrich George ötven éves (12 Minuten mit einem bekenntenen Schauspieler) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1943. évben készült, 375 m hosszú.

Könnymű fiatalság (La gerla di papa Martin) (Hausz Mária) hangos színmű 6 felvonásban, a Lux filmgyárban 1939. évben készült, 2696 m hosszú mozgófényképet.

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA

ÁTRIUM	Rákóczi nótája	XI. 24-től	Hunnia
CORVIN	Kivirul az öreg szív	XI. 23-től	Budapest
DEÁK	Rákóczi nótája	X. 24-től	Hunnia
FORUM	Éjjeli zene	XI. 9-től	Hunnia
KASZINO	Botrány	X. 21-től	Budapest
KORZÓ	Gróf Monte Christo	XI. 8-tól	Minerva
NEMZETI APOLLÓ	Aranypáva	XI. 2-től	Déliabáb
OMNIA	Zenélő malom	XI. 11-től	Kolczonay
RADIUS	Kivirul az öreg szív	XI. 23-tól	Budapest
SCALA	Zenélő malom	XI. 11-től	Kolczonay
SZITTYA	Aranypáva	XI. 2-től	Déliabáb
URÁNIA	Majd a gyerekek	XI. 23-tól	UFA

Felelős szerkesztő:
MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:

LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnök

GYIMISY KÁSÁS ERNŐ

Készült a

„Jövő» nyomdászövetkezet műhelyében

Budapest, IX., Erkel-u. 17

Telefon: 182-278

Felelős vezető: Demjén Ferenc

Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I.

Tel.: 125-240.

Ambrus Film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 420-579.

Apollo filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9-11. II. e. Tel.: 222-212.

Aurora Film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 221-133.

Balogh Film, VII., Erzsébet-körút 8. III., 2. Tel.: 220-038.

Bauer velilógép és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.: 299-180.

Bel- és külföldi filmellenőrző, VII., Erzsébet-körút 8. II. Tel.: 222-699.

Beleznay Filmkölcsönző, VII., Akácfa-u. 4. Telefon a Beleznay mozi telefonja: 225-276.

Biton keskenyfilmgépforgalmi, VII., Dohány-u. 57.

Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Tel.: 457-650, vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola. T.: 130-293.

Budapest Film (Tobis), VII., Rákóczi-út 52. Tel.: 223-435.

Budapesti Hangverseny Zenekar, VIII., Nagyleplom-u. 24. Tel.: 135-879.

Csepregy Film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 221-021.

Csizmadia László: mozik képviselője, VIII., Aggteleki-u. 4. I. em. 5. Telefon: 137-580.

Csontó Menyhért, a Magyar Film belső munkatársa, XIV., Amerikai-út 68/a. I. 2. Tel.: 496-973. (Függetlenség szerk.: 144-400).

Déliabó Film, Filmkölcsönző; VIII., Rákóczi-út 9. I. em. Telefon: 131-658. 134-470 és 139-437.

Diapozitívkészítő üzem, Fekete György, VIII., József-körút 9. (az udvarban).

Erdélyi Filmgyártó, VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136-940.

Esperia Film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 423-552, 423-555.

Farkas J. M. reklámvállalat, VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.

Ferrania, V., Gróf Tisza István-utca 18. Tel.: 129-139.

Filmcenzura, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-072, alelnök: 183-073.

Filmexpress, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 224-091, 225-098.

Filmértékesítő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-609 és 220-497.

Filmexport Kft. Budapest, VII., Erzsébet-kr. 8., Tel.: 220-497, 221-609.

Filmimpex, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 221-022.

Filmfotó üzem és laboratórium, Altmaier J., VIII., Rökk Sz.-u. 11. T.: 130-805.

Filmhang, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 225-759.

Fortuna Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Göbl A. György filmgyártó és filmkölcsönző, VII., Erzsébet-körút 8.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Ándor-utca 7. Tel.: 499-752.

Hajon Film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

Hamza Film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 422-584.

Hausz Mária Film, VII., Erzsébet-kr. 9. Tel.: 225-045.

Itelikon Film, VIII., Rökk Szilárd-u. 24. Tel.: 133-705. Raktár: VIII., Népszínház-utca 19. V. Tel.: 349-414.

MAGYAR Film SZAKMAI CIMENTÁR

Hidvéghy Film, VII., Rákóczi-út 44. Tel.: 225-762.

Hollai és Pázmányi filmkölcsönző, VII., Erzsébet-körút 9-11. Telefon: 220-469.

Horváth Film, VII., Erzsébet-körút 8. Hungária Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-010.

Hunnia filmhelyező irodája, VII., Erzsébet-körút 9-11. T.: 424-138, 424-139. Sajtóosztály: 223-212.

Hunnia Filmgyár, (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085. Pasaréti műterem: II. Pasaréti-út 122. Tel.: 164-876.

Ibusz filmszállító, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-050.

Inkey Tibor filmállományképzés, filmfotó üzem, IV., Múzeum-kr. 3. T.: 380-466

Jankovich Film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 222-618

Jupiter Film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 131-301, 140-522.

Kamara, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855, 422-961.

Kárpát Film, VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136-409, 136-940.

Keskenyfilmforgalmi, VII., Rákóczi-út 59. 133-546.

Kodak, V., Báthory-utca 6. Tel.: 114-158, 114-184.

Kokas film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420-796.

Kolczonay Film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 428-144, 422-730. Raktár: Népszínház-utca 19. Tel.: 349-414.

Koncz Film, VIII., Népszínház-u. 14. Tel.: 134-063.

Korona Film, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 225-487.

Kovács és Faludi laboratórium, XIV., Gyarmat-utca 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-utca 40/b. Tel.: 297-487.

Kovács Béla filmreklám, hanglez, diapozitív, VIII., József-körút 19. Tel.: 143-142.

Központi filmkezelő, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 224-494, 224-098.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskay-utca 29/b. Tel.: 496-741.

Lajthay Le Derlé Károly filmvállalata, VIII., Népszínház-u. 31. Tel.: 137-424.

Léna Film, VII., Erzsébet-körút 13. II. em. Tel.: 422-920.

Magor Filmgyártó, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 220-432.

Magyar Filmiroda, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás: 146-342. Színészöltözők: 140-727. Feliratkészítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-utca 25. Tel.: 145-510. Fényképezem: VIII., Sándor-utca 5-7. Tel.: 145-510. Filmkölcsönző-osztály VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-098, 222-099.

Magyar Filmzenekar - Zeneservice, VII., Verseny-utca 18. Tel.: 424-479, VIII., Baross-u. 125. Tel.: 144-676.

Magyar Irók Filmje, VII., Erzsébet-kr. 13. Tel.: 420-796.

Magyar Mozgófényképgépezők Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-utca 19. Tel.: 337-598.

MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Tel.: 136-005.

Marxton, keskeny hangoskép, gyártója: Marx és Mérei Első Magyar Repülőműszergyár, VI., Bulcsu-utca 7. Tel.: *290-555.

Mester Film, Filmkölcsönző: VII., Erzsébet-kr. 9-11. IV. em. Tel.: 427-167, 228-498. Gyártási iroda: XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-269.

Modern Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-000, 225-035.

Modern Irók Filmjeit Kölcsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 9-11. IV. (Mester Filmmé). Tel.: 420-798.

Mozgóképezem, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 227-650. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Molnár Film Reklám, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 222-212.

Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 225-044. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Művelődés Film, VII., Rákóczi-út 44. II. Tel.: 422-925.

Objectiv Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-580.

Oktatófilm kirendeltség, VIII., Csepregy-utca 4. Tel.: 330-926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss-Ikon A.G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Sz.-u. 20. Tel.: 140-808.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Tel.: 143-013, 145-063.

Országos Nemzeti Filmbizottság, V., Báthory-u. 12. Tel.: 129-430.

Palatinus Film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: *424-150.

Papp Film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Telefon: 224-294.

Pegasus Film, VII., Erzsébet-körút 7. Tel.: 225-405.

Pergőképforgalmi, VIII., József-kr. 30-32. Tel.: 138-590, 140-564.

Reiber Antal filmgyártó és filmkölcsönző vállalata, VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 220-497.

Reklám Stúdió, Hirdető Iroda, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 424-554.

Siker Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-618. Raktár a házban.

Stílus filmdíszlettervező és kivitelező vállalat, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.

Szenássy-Macskássy színes trükkfilmek, IV., Múzeum-kr. 1/b. Telefon: 380-027.

Szarka Sándor, filmgyártó és filmkölcsönző vállalata, I. Szent János-tér 2. Tel.: 154-231, 167-439.

Takács Film, XII., Pasaréti-út 122. Tel.: 496-125.

Tamásy Film, VIII., József-körút 26. Tel.: 223-809.

Telefontároló, XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.

Terra Film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 221-022.

Turul Szövetség Szépművészeti B. E. vetítő mozgalmi törzs, IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186-422.

Turul Film, VIII., József-körút 35. Tel.: 330-766.

UFA Film, IV., Kossuth L.-u. 13. Tel.: 183-857, 183-858. Raktár a házban. Tel.: 389-036.

Valter reklámanyagkölcsönző, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-108.

Viktória Film, VII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.

Yull Film, XIV., Stefánia-út 71. Tel.: 297-657.

»Es a vakok látnak« Eszenyi Olga és Nagy István

(Foto: Ráth Károly)

Hosszu-film

Forgalomba hozza: Hunnia

Budapest,
1943.
nov. 24
V évf.
47. sz.
Egyes
szám ára:
70 fill.

MILFAR-CAP

Mariella Lotti

„Megindulnak a vizek” című olasz film főszereplője

Bemutató: OMNIA

Forgalombahely:

SZERKESZTI
D. MATOLAY
K. GÉZA